

УДК 006.063-658.782

М. Пархоменко,кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Красноармійського індустріального інституту**О. Скалозуб,**асистент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Красноармійського індустріального інституту

МАРКУВАННЯ ТА ЕТИКЕТУВАННЯ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ОКРЕМИЙ НАПРЯМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПОЖИВЧОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Особливий характер та виняткове значення харчової продукції для життя і здоров'я людини, а також численні факти та випадки отруєнь такою продукцією обумовлюють нагальну потребу звернення уваги на забезпечення продовольчої безпеки на цьому сегменті ринку, забезпечення прав споживачів. Виробництво та реалізація харчової продукції є видом господарської діяльності. Належну якість харчової продукції можна забезпечити тільки за наявності відповідного господарсько-правового регулювання цієї сфери. Тому господарсько-правове забезпечення якості харчової продукції є гарантією продовольчої безпеки країни, належного захисту прав споживача. У зв'язку зі вступом України до Світової організації торгівлі (СОТ) та посиленням економічної кооперації з Європейським Союзом (ЄС) ця проблема видається актуальною.

Категорія споживчого ринку широко досліджувалася у роботах таких вчених-економістів, як А.Н. Азриліян, О.М. Азриліян, Є.В. Калашникова, С.В. Мочерний, Л.Г. Рождественська, Л.О. Лігоненко та інші, а також деякими вченими-юристами, такими як В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменський, С.А. Кузьміна, Л.Р. Левчук та іншими, однак проблема державного регулювання споживчого ринку харчової продукції авторами розглядалася фрагментарно, а тому потребує додаткового дослідження.

Метою статті є визначення напрямів державного регулювання споживчого ринку харчової продукції, дослідження маркування та етикетування харчової продукції як окремого напрямку державного регулювання та вдосконалення цього виду державного регулювання в сучасних умовах господарювання.

Держава шляхом прийняття певних нормативно-правових актів здійснює державне регулювання господарської діяльності, у

тому числі щодо якості товарів, послуг та робіт, вимагаючи від підприємств дотримання прав інших учасників споживчого ринку та кінцевих споживачів [1, с. 211].

Державне регулювання споживчого ринку є діяльністю відповідних органів управління, яка упорядкована господарсько-правовими, цивільно-правовими, адміністративно-правовими нормами для вирішення завдань політичного, економічного, соціального характеру як засіб забезпечення безпеки продуктів, товарів, робіт, послуг на споживчому ринку.

Аналіз законодавства дозволяє виділити наступні напрями державного регулювання споживчого ринку харчової продукції: вимоги до організації та здійснення господарсько-торгівельної та допоміжної діяльності; антимонопольно-конкурентне регулювання, інформаційне забезпечення, державний контроль (нагляд). Дослідимо більш детально інформаційне забезпечення споживчого ринку.

До вимог щодо організації та здійснення господарсько-торгівельної діяльності у сфері споживчого ринку харчової продукції слід віднести маркування та етикетування харчової продукції. Маркування та етикетування харчової продукції – це можливість споживачів в Україні до вільного доступу щодо інформації про якість харчових продуктів на споживчому ринку. Це право закріплено в наступних законодавчих актах.

Згідно зі ст. 50 Конституція України від 28 червня 1996 р. кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена [2].

Ст. 4 Закону України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. визначає право споживачам на необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її

«Для риби та морепродуктів, вирощених у штучних умовах, поряд з їх назвою обов'язково зазначають «вирощено в умовах аквакультури». У даному випадку термін «в умовах аквакультури» вважаємо неприйнятним, оскільки цим же пунктом Регламенту встановлено, що інформація щодо назви «має бути зрозумілою для споживача, конкретно та точно характеризувати продукт, розкривати його природу, походження, фізичний стан продукту...». То чому ж, якщо риба та морепродукти вирощені у штучних умовах, так прямо в назві й не зазначити? Адже інформація про товар повинна доводитися до споживача в наочній і доступній формі. Доступна для споживача форма доведення інформації про якість товару (послуги) означає, що інформація повинна бути надана у формі (письмовій або усній), яка дозволяє споживачеві зрозуміти її зміст. Отже, етикетка не повинна вводити споживача в оману.

Відповідно до пункту 23 Регламенту інформацію про часові характеристики придатності харчового продукту у його маркуванні зазначають одним із таких способів: кінцева дата споживання; дата виробництва та строк придатності.

Вважаємо, що даний пункт суперечить пункту 5 цього ж Регламенту, в якому зазначається, що маркування харчових продуктів та спосіб, яким його виконують, не повинні вводити в оману споживача стосовно характеристик харчового продукту, зокрема його природи, ідентичності, властивостей, стану, складу, кількості, часових характеристик придатності (зберігання), походження, способу виробництва чи одержання. На нашу думку, споживач має право знати не тільки кінцеву дату споживання, а й дату виробництва продукту, що слугувало б гарантією права на отримання повної та достовірної інформації про товар, задекларованої законодавством. Тому пропонуємо пункт 23 Регламенту викласти в наступній редакції: «інформацію про часові характеристики придатності харчового продукту у його маркуванні зазначають одним із таких способів: дата виробництва та кінцева дата споживання; дата виробництва та строк придатності».

Аргументовано доцільність уточнення дати виробництва харчового продукту при його маркуванні. Споживач має право знати не тільки кінцеву дату споживання, а й дату виробництва продукту, що є гарантією права на отримання повної та достовірної інформації про товар, задекларованої законодавством. Технічний регламент повинен запобігати введенню в оману споживачів і гарантувати їх право на чітку, зрозумілу та доступну інформацію про продукт шляхом відповідного маркування. У свою чергу, держава, в особі уповноважених

органів, повинна захищати права споживачів, здійснюючи контроль за якістю і безпекою продукції (стаття 42 Конституції України).

Ключові слова: державне регулювання, споживчий ринок, якість харчової продукції, маркування, етикетування.

Стаття присвячена дослідженню маркування та етикетування харчової продукції як окремого напрямку державного регулювання ринку харчової продукції та вдосконалення цього виду державного регулювання в сучасних умовах господарювання.

Стаття посвящена исследованию маркировки и этикетирования пищевой продукции как отдельного направления государственного регулирования потребительского рынка пищевой продукции и совершенствованию этого вида государственного регулирования в современных условиях хозяйствования.

The article is devoted to the investigation of marking and labeling of food products as a separate way of state regulation of the food products consumer market and to the improvement of this kind of state regulation in the current economic conditions.

Література

1. Дойников И.В. Хозяйственное (предпринимательское) право / И.В. Дойников. – М. : «Книга сервис», 2003. – 272 с.
2. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. [в ред. Закону від 1 січня 2006 р.] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Про захист прав споживачів : Закон України № 1023-ХІІ від 12.05.1991 / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України – 1991. – № 30. – Ст. 379.
4. Про захист економічної конкуренції : Закон України № 2210-III від 11.01.2001 р. / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.
5. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України № 236/96-ВР від 07.06.1996 р. / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.
6. Про безпеку та якість харчових продуктів : Закон України № 771-97/ВР від 23.12.1997 / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України – 1998. – № 19. – Ст. 98.
7. Про дитяче харчування : Закон України № 142-V від 14.09.2006 / Верховна Рада України // Відомості Верховної

Ради України – 2006. – № 44. – Ст. 433.

8. Про наближення законодавства держав-членів про етикетування, оформлення та рекламування продуктів харчування : Директиви Європейського Парламенту та Ради від 20 березня 2000 року № 2000/13/ЄС / Європейський Парламент та Рада.

9. Щодо обов'язкового зазначення на етикетці певних продуктів харчування деякої докладної інформації, окрім тієї, що передбачена у Директиві 2000/13/ЄС Європейського Парламенту та Ради : Директиви Комісії від 30 січня 2008 року

№ 2008/5/ЄС/ Європейський Парламент та Рада.

10. Про затвердження Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів : наказ Державного Комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики № 487 від 28.10.2010 р. / Державний Комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики // Верховна Рада України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0183-11>.

УДК 351.85(477)

В. Савіщенко,

кандидат педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту права Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ
УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОСВІТИ**

Історія розвитку людської цивілізації переконливо свідчить про те, що межа епох визначається виникненням суспільних, політичних, культурних та інших протиріч. Нині настає ера сьомого технологічного укладу, нові дослідження якого будуть визначатися синтезом нано-, біо-, інформаційних та когнітивних технологій. Втім існуюча система управління освітою не задовольняє потреби суспільства в наданні якісної освіти дітям, молоді та дорослим.

Україна має прекрасну педагогічну спадщину. Ідеї і погляди В. Сухомлинського, А. Макаренка, К. Ушинського використовуються в навчальних закладах багатьох розвинутих країн світу. Видатними українськими педагогами сучасності В. Андрущенко, Н. Дем'яненко, М. Євтухом, І. Зязюном, С. Калашніковою, Т. Левченко, В. Луговим, А. Сущенком та іншими обгрунтовані та розроблені шляхи вдосконалення освіти України. Але ці новачки широко не використовуються в практиці, адже стикаються з жорстким і застарілим механізмом державного управління. Тому ключовою проблемою постає питання вдосконалення адміністративно-правового механізму управління у сфері освіти.

Освіта є базисом еволюції не тільки особистості, а й нації та держави, визначальним чинником соціально-економічної, культур-

ної, наукової та політичної сфер життєдіяльності суспільства. В цьому процесі важливу роль необхідно віддати саме адміністративно-правовому механізму управління у сфері освіти, який є стійкою та складною структурою, що покликана підвищувати якість інтелекту нації і слідкувати за тим, щоб право на належну та якісну освіту було реально реалізовано та втілено в життя.

Питанню управління в системі освіти присвячено чимало наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких М. Білинська, Ю. Битяк, В. Гаращук, В. Крижко, А. Куріченко, В. Луговий, С. Майборода, О. Мельников, Н. Мирна, Л. Прокопенко, В. Сімонов, Г. Сидоренко та інші. Однак проблема адміністративно-правового механізму управління в системі освіти є малодослідженою, що й обумовлює надзвичайну актуальність теми статті.

Метою статті є науково-теоретичне дослідження адміністративно-правового механізму управління у сфері освіти України. Для реалізації цієї мети поставлені такі основні завдання: проаналізувати поняття «управління освітою», розглянути основні позиції учених стосовно визначення поняття «адміністративно-правовий механізм»; сформулювати поняття «адміністративно-правового механізму управління в сфері освіти»; обгрунтувати шляхи вдоско-